

Redactiunea

se afla in

Strat'a tragatorului

(Lóvész-utca), Nr. 5.

Scrisorile nefrancate nu se primescu decâtu numai de la correspondintii regulari ai „Federatiunii.“ Scrisori anonime nu se publica. Articiii trimisi si nepublicati se voru arde si numai la cerere espressa se returna.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Appare Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune:

Pre trei lune 3 fl. v. a.
Pre siesse lune 5 „ „ „
Pre annulu intregu 10 „ „ „

Pentru Romania:

Pre an. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
Pre 6 lune 16 „ = 16 „ „
Pre 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru Insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. tacs'a timbrala
pentru fiesce-care publicatiune separatu.
In loculu deschisu 20 cr. de linia.
Unu essemplariu costa 10 cr.

Invitare

de Prenumeratiune la diariulu

„FEDERATIUNEA“

pre curulu annulu 1874.

care este totu-odata allu sieptele annu de la fondarea acestui organu.

„Federatiunea“ incependu de la annulu nou va appare era-si de doue ori pre septemana. Pretulu ca mai nainte: 10 fl. pre annulu intregu, 5 fl. pre semestr: si 3 fl. pre trimestru pentru monarhia ostrunguresca; era pentru Romania si strainetate 30 lei (franci) resp. 16 lei, si 8 lei. Reducerea pretului in favorea invetatorilor pop. remane si pre viitoriu adeca 8 fl. — 4 fl si 2 fl. era gratificatiuni pre langa rebonificarea marceloru se va da la cerere, numeru celoru ce voru vedea lips'a mediceloru materiale. Pentru numerii remisii in cursulu semestrului II. a. tr. se voru da suplemente in cursulu annulu viit. si fostiloru dd. prenumerati se va socoti bunu 1 fl v. a.

In „Foisior'a“ vomu incepe lu scurtu cu publicarea memorabileloru corespondintie urmate la 1849. dupa catastrofa Hatvaniana de la Abruda, intre guvernatoriulu Ludovicu Kossuth si Prefectulu Avramu Iancu prin mediulocirea lui Simonff commandante de brigada si Cserei commandante ostirii teritoriale de Oradea-Mare. Vomu adange in linia mente istoria acelei epoce, dupa insemnarile nostre si unele comunicate de la amicii nostri, cari au luat in insi-si parte in eviemintele acellui timpu. — Totodata spre delectarea cetitoriloru nostri vomu publica in „Foisior'a“ mai multe opusculu d'in scrierile principali-loru autori romani.

In fine rogamu pre On. cetitori cari dorescu a ave diariulu nostru, ca se administrea a se diariulu de timpuri ca orientat in privintia numerulu essemplarielor de tiparitu si pentru a se inlaturá irregularitatea in speduire, si alte incurcature, ce, mai alessu la annulu nou, se ivescu d'in caus'a intardiate-loru insinuari; era pre ddi, cari ori cu pretiune de prenum. ori cu tasse de in pretiune, etc. au remane in restante, i rogamu a le refu pana la finitulu annulu ca-ci almintrea insi-si acei DD. ne ar adduce in neplacut'a situatiune d'a ne vedé siliti a publicá numele renitentiloru cari la repetite provocari, nu numai publice, dar si particulari, neci macaru respunsu nu ni-au datu.

Redactiunea.

B.-Pest'a, 14./26. Dec. 1873.

Nu atatu lips'a spatiului, carele inca, — in ceea ce privescu diarielu. nostre si actualminte allu nostru — este cam restrinsu, au fostu si este caus'a, ca ne occupamu mai raru si numai „per apices“ despre d'incer publicate alle fratiloru nostri in Romania libera; neci miserii situatiunii generale d'in Ostrunguri'a, care appesa greu a supr'a nostra si care ne absorbe si spatiulu si timpulu nu pote fi singur'a causa d'in care s'ar poté splicá: nu tacera nostra, ca-ce acet'a nu se pote numi chiaru absoluta dar attitudinca plina de reserve, ceea ce s'ar poté considera ca prea pucina inte-

ressare de tote celle ce se petrecu in Romania. Ce este caus'a acestui fenomenu straordinariu in viet'a unui si acellu-a-si poporu, carele de si desbinatu precum are aceea-si limba, acelle-si traditiuni, asiá are si trebue sa aiba, adde si aspiratiuni? De multu inncamu dorerea ce ni appesa inim'a d'in caus'a necessitatii ce ni-a impusu acesta reserva, urmare naturala a reser vei observate in privintia nostra la fratii de d'incolo. Caus'a o spunem verde: este recel'a pana la punctulu de inghiaciare, ce de cati-va anni observamu la fratii nostri de d'incolo, faciu cevuni cesti d'in coce, si mai alessu facia de marite interesse generali alle romanismului. Recel'a nasce recela, care la noi s'a potentiatu cu unu sentiu de amaritiune si indignatione, ce nu se mai pote tainu, ce a-lu mai ascunde ar fi peccatu in contr'a interesse-loru vitali alle poporulu rom. Bine se filoru intellisi. Accentuardu „recl'a“ fratiloru nostri Transcarpatini, nu remu se intellegemu, nu potemu intellege in genere, pentru ca bine scimu ca mare este numerulu acelloru frati si nostri, in Romania libera, cari au acelle-si sentiminte, acelle-si aspiratiuni, cari le avemu noi si cari cu noi d'impreuna lucra la realisarea loru prin inaintarea causei communi — ci intellegemu pre omenii de statulu, cari dominedia situatiunea in Romania, era ceea ce nu intellegemu este attitudinea loru facia de noi in parte si facia de caus'a romanismului in genere.

Adeca, de cati-va anni facemu trist'a esperientia, ca nu numai acei pucini romani, cari actualminte vrendu a scapade essistentia de parie ostunguresci, cerca adapostu pre acellu frumosu pamentu, ce d'in vasta mosa communa parintesca au mai remasu inca romanescu si liberu, sunt mai reu vedutu decâtu strainii cari nu immigra decâtu cu unicu rugetu ce i preoccupa, d'a esploatá Romania in intereselu loru; nu numai acei pucini romani, d'icu, ci si acei mai multi la numeru, cari de mai multe decennie petrecandu in Romania, si-au castigatu prin laborea si intelligentia loru merite pre terrenulu literariu, politicu, economicu, etc. era prin acestea si-au castigatu si dreptulu de impetamentu, sunt asemenea reu vedutu desconsiderati, ba considerati ca inimici ai statulu rom. si ca atari au fostu si persecutati. Cine nu si-adduce a minte de razzia in contr'a Romaniloru porecliti sub numirea colectiva „Transilvani“ pornita de catra D. gener. Chr. Tellu preaenergiculu ministru allu cultorulu si invetiamentulu in Romania libera? si daca aceasta persecutiune in tentata in contr'a „Ardeleniloru“ numiti „austriaci“ (inca bine ca n'au fostu botezati de „nemti“) n'au fostu essecutata ca se se elimine die toti d'in Romania, caus'a este ca cea mai mare parte occupandu modest'a dar sublim'a misiune de „descalasi“ urmelora ar fi fostu in chiderea scoleloru, de altmintrea inca preapocole si reu organizate ceea ce numai cu detrimentulu tierrei s'ar fi potutu intempra, „ucasele“ s'au marginitu a sili pre respectivi d'a se impamentu, ceea ce in sine nu ar fi chiaru unu inconvenientu, daca n'am fi vedutu ca deputati si senatori neromani, a caroru nationalitate au fostu disputata, occupa locu in camerele Dispartii libere si decidu cu votulu loru

a supr'a destineloru ei, precandu urgentia „Ardeleni“ romani prin nascere si sentiminte, au fostu suppusi, nu unei tataru neromanesci ci chiaru persecutiuniloru. Avemu onorea d'a cunoosce pre „Ardeleni“, acim'e ca era inima romanesc'a, si ca prin urmare persecutiunile dsalle in contra fratiloru sei, nu d'in initiativ'a sa le au facutu, ci dsa au trebuitu se ceda necessitatii de ferru ce i impunea rigorea sistemului ce domnesce actualminte in Romania, allu carui a spriginitoriu si sustienetoriu s'a facutu prin complicitate. Insi-si membru societati rom. d'in Ostrunguri'a, — lassandu affacerelu loru spre a poté assiste la sessiunea gener. a societatii, venindu odata intr'unu annu la Bucuresci, nu numai ca sunt reu veduti si siliti a esperi neplacerele disgratiei ci mai au d'a sufferi scandalosele espetatoriuni alle unoru argati instruiti si a li-se arransi cu impetentia de unii desbraccati nu numai de sentiulu romanescu, ci si de allu cuviintiei. Profunda este dorerea loru vedindu ca sunt multu mai respectati de stapanii loru, contrari seculari ai natiunii rom. decâtu de insi-si fratii loru! De unde acestu mare inconvenientu?

Ce este caus'a procederei neromanesci si a sistemului ce urmedia guvernulu Romaniei? Este dora temerea ce inca se aude ici colo, ca pana d'inainte filoru tierrei se manca de venetici? Dar coest'a ar fi o blasfemia, ca-ce romanulu nu pote fi strainu in Romania libera; venetici sunt si straini, cei ce sugu succursale allu ei, fara ca se-lu recompensade prin servitie puse pre alteriulu patriei si allu romanismului; si numerulu acestoru insecte parasite este legiune. — Este dora temerea, ca urgentia Ardeleni ca nesce revolutiunari ce sunt, voru impunge Romania la unu resellu cu Ostrunguri'a? Voru angajare Europe? Dar acet'i bieti omeni au fostu si sunt cei mai pacfici, marginindu-se a-si cautá de treburile loru si de plinirea modestei missiuni ce li-s'au concediutu ici colo cate la unu institutu de educatiune. — Este..? dar ce se mai instramu la gacitorie, se spunem verde parere nostra si in asta privintia, — este: blasphemulu trecutulu, deplorabil'a situatiune, funest'a impregiurata, ca omenii de statulu ai Romaniei nu pota sta inca pre petiorele loru, nu pota fi independenti in suffletulu loru, — nu sciu se fia Romani. Dedati atata amaru de timpu a se suppone omnilaterale influentie straine nu au coragiulu d'a o respinge cu demnitate si resolutiune, nu au barbaratu a de a displace neci macaru seculariloru adversari: ai numelu romanu, cu tote ca ar trebui se scie, ca mai periculosa interesse-loru Romaniei si a romanismului este gratia loru decâtu cum pote fi nu disgrati'a, ci chiaru furorea loru. Ostrunguri'a nu va fi amica Romaniei ori catu de compasanta i-ar fi acet'i tate alle, acet'a inse in veci pentru gratia nimenui in asta lume, nu o vomu face noi cesti din coce si nu o va face neci statulu romanu pentru ca nu i este permis a o face.

Omenii de statulu ai Romaniei se nu

asculte de suaturile omeniloru de statulu ai Ostrunguriei, ci se-i imitedie in tote celle ce privescu interessele elementulu nemtescu in Cis- si alle elementulu magiaru in Transilvania. Magiarii d. e. precum mi apunea marele magiaru contele Andrassy, (ceca ce de altmintrea multa onore facegenialelu omu de statulu Unguriloru) staruescu ca se adune la unu locu pre toti ungurii d'in tote anghurile lumei, pentru ca se pota intari statulu magiaru, — ei d'in vistieria statulu, sudore communa a tuturor cetatieniloru Ungariei, dotedia institutele cu caracteru specificu magiaru, deci nu numai institute publice de educatiune cari inca servescu numai interessele elementulu magiaru, ci d. e. si teatrulu, academi'a etc. si anume aceste doue cu subventiuni de cate 150,000 lei pre flacare annu, va se dica patriotismulu loru intra pana si in pung'a Romanulu, Serbulu, Slovaculu etc. fara ca de pre mes'a cea Luculica a sfagiarismulu se mai arrunce cate-va sfagiarumulu si mandiloru romani, serbi etc. alle caroru institute de crescere nu primescu ajutoriu neci macaru de unu banu d'in vistieria statulu unde intra si darile loru ca si alle magiarulu si a fara de acestea mai dau si darea cea grea a sangelui dandu pre filu loru spre apperarea si sustinerea statulu ostrungurescu. Mai repetimu, luati Dloru si frati, luati essemplu de la vecinii magiari, cari pentru patrie si libertate au sacrificie, facundu-se chiaru egoisti si prin egoismulu loru, chiaru nedrepti catra nationalitatele collocutorie, si ar fi capabili in timpu de nevoi a face minui precum au mai facutu pentru natiunea loru genetica, luati essemplu de la d'insii imitati-i in patriotismu si atunci noi nu vomu fi ingrigiti de viitorulu natiunii romane. — Nu vedeti ce primire se face Eppiscopulu catolicu de ritulu latinu d'in Bucuresci, Parintelu Ignatiu Paoli, care vedea ca este oportu, dar ca pastoriu suffletescu allu Unguriloru si Nemtiloru d'in Romania. staruesce a infintia unu seminaru pentru filii sei cei suffletesci si spre acestu scopu ambla cersindu *) ajutoriulu magiariloru? nu vedeti cum se manifesta in publicu iubirea catra fratii loru Ciangai? si insemnati bine, ca ceea ce vedeti, este pucinu in assemnaré cu ceea ce vedeti.

Arruncati-ve in pulvere, cei ce pretindeti ca regulati destinele Romaniei, si ve inchinati d'inainte vitalitatii acestei rase asiatiche! pre care o detestati pote, o caciuliti si maguliti, inse nu o imitati. Noi si in ur'a nostra pentru egoismulu si nedreptatile ce ni se facu d'in parte-i, o respectamu si staruimu a o imita. Innaltati-ve pana la culmea misiunii cei mari, de carea trebue se fia petrunsi omenii de statulu ai Romaniei libere, pentru ca se ve iubimu, de se pote si mai multu decâtu cum ve iubimu d'in amorea catra natiunea ai carei-a filii sunteti voi d'impreuna cu noi.

Ori ce partita, liberali, conservatori,

*) Guvernulu Romaniei trebui insu-si ca se infintioru catolici de rit. lat. si scimu ca era odata intentiunea guvernulu d'a face, peccatu! ca nu s'a essecutatu, acet'a era unu actu de politica ranetosa, era d'alta parte se arretat Unguriloru cum o mana de venetici in Romania sunt mai respectati decâtu trei milioane de contribubili cetatieni mosmeni in Ung. si Transilvania. C. C.

Albi, Rosi, sau cum se mai chiama, voru fi la putere in Romaniaa, guvernulu essitu d'in sinulu loru trebue sè tiena innaltu steagulu Romanismului *acesta este puterea lui*. „A! Vreti Daco-Romania?” Vi-se dice voue, ni-se dice noue. „Da de unde? neci prin minte nu ni a plesnitu“ erá si pote mai este stereotipulu respunsu, ba s'a afflatu literati rom. cari scieá cu multa eruditiune tratate intregi pentru ca sè spele de acestu peccatu pre connationalii loru. Strainii rideá in pumni de atáta simplicitate prin care se credea a se poté ascunde adeverulu. Tota faciari'a de care pote fi capabilu unu omu vicleanu nu este de ajunsu spre a ascunde unu sentiu naturalu. Eternele legi alle naturei nu se potu desminti. „Juru! cá nu este unu singuru Romanu, care sè nu doresca Daco-Romania, si sè nu voiesca d'in totu sufletulu si d'in tote poterile lui a lucrá la infintiarea ei.“ Acestu-a este adeverulu. Tota siovaur'a fia d'in imbecillitate, fia d'in calliditate, mintiuna este, ce de altmintrea inca nimene nu o crede. Noue millione de Romani n'au cauza ca sè se sfiesca a marturisi unu adeveru ce tota lumea lu cunnosce si recunnosce. Vomu realisá ideaa, sau vomu perli. Acestu-a este alternativ'a. Multi sunt asta-di contrarii ei. Au fostu eri si mai multi. Mane, pote voru fi mai pucini, ba cei ce asta-di paru a o combate mai ageru, mane voru deveni apertorii ei pentru interessulu loru propriu. Contrarii nostri seculari, recunnoscu communitate interesselu, voru deveni cei mai caldurosi allii ai romanismului. Dar... sè ne arretámu demni de vietia, aici si d'in colo mai alessu, repetímu sè se tiena innaltu steagulu romanismului.

De cáti-va anni guvernulu Romaniei par' cá nu lucrá alta, decátu a detorná, a decliná de la sine tote banuele de solidaritate romanesca. Sfortiarea lui Sisifu nu-i succedá, pentru cá erá contra naturei. Atitudinea barbatesca i va succeda.

Unu omu de statu allu Romaniei, membru allu ministeriului actualu, ni dá speranti'a, cá guvernulu Romaniei va reveni la adeverata sa missiune. Respunsulu prin care D. Vasiliu Boerescu, au intempinat scrisoarea cerculare a Vizirului moribunde Turcie, face onore eruditiunii legistului si totodata patriotismului ministriului romanu. D. Boerescu va sci, credemu noi, a intempiná assemene nu numai insolenti'a impotentiloru, cisi a pretinsiloru potenti, ba chiaru si prea apotentiloru, cá-ce tari'a Romaniei jace in dreptulu ei. Tota press'a rom. fára distingere de partita, au salutatu pre D. Boerescu; n'au lipsitu ce e dreptu, ore-si cari spini d'in cunun'a de rose; cá dinsulu ar fi provocatu not'a Turcului, ba cá Ostrungurii l'ar fi indemnatu a infundá gur'a Turcului. etc. dar pentru ce ore sè presupunemu cá miellulu au turburatu lupului ap'a riului, sau cá adversarii politici ni dau suaturi romanesci? candu multu mai dreptu si mai demnu este a recunnosce adeverulu si a da meritulu tributulu. Respunsulu Dnui Boerescu este productulu mintei si allu inimei salle romanesce, emanatu d'in initiativ'a sa, asiá ni spune sentiulu, asiá convictiunea nostra si astfelu salutandu noi acellu actu lassámu ca sè urmedie.

Catone Censoriu.

Testulu cercularei guvernului turcu

cátra agintii sei in strainetate, prin carea contesta Romaniei dreptulu d'a inchiaia conventiunii cu poterile straine:

„Cunnosceți cá Principatele, puse sub suzeranitatea Imperiului, se bucura de ore-cari privilegii si immunitati cari li s'au accordatu din gratia de cátra Sultanulu.

„Poterile semnatorie tratatului din Paris, confirmandu cu totulu acesta situatiune particulara, au recunoscutu, cá tractatele internationali, inchiaiate de cur-

tea suzerana, sè fia obligatorie si pentru principate si sè continue a se applicá pre deplianu.

„Autonomi'a acestoru tierre vasale, astfelu determinata, n'ar pote sè existe induoela assupra cestiuunii a se sci, daca guvernele loru potu tratá directu cu cu poterile straine. Cu tote acestea elle au inchiaitu dejá mai multe conventiuni de acestu felu. Acesta stare de lucruri, care nu este mai pucinu de cátu una incalcare a drepturiloru si a prerogativeloru curtii suzerane, a desceptatu serios'a attentiune a sublimei Porti. De alta parte, fiindu cá aceste infractiuni la conditiunile autonomiei Principatoru ar poté intr'o dí sè vate me interessele celoru-lalte poterii garante si sè dee motivu la reclamatiuni, guvernulu imperiale se crede obligatu a face de acum reserve formali in contra ori-carui actu, care ar avé unu caracteru internationalu si care ar emaná de la aceste Principate.

„Ve rogu a intretiené en acesta cestiune pre d. ministru allu affaceriloru staine si a-i lassá copia dupa presentia communitatiune, daca va dori.

(Semnat) Rasid.

Not'a guvernului romanu,

transmissa reprezentantiloru Poteriloru garante in Bucuresci, ca respunsu la not'a lui Rasid-Pasía.

Dom nule agentu,

Guvernulu romanu a luat cunnoscenti'a de o circulare, cu dat'a din 24. Septembrie 1873. pe carea Escellenti'a sa, d. ministru allu affaceriloru esteriore allu Sublimei Porti a adressatu-o Poteriloru mari, spre a li vorbi de tractatele si conventiunile inchiaiate, sau cari se voru mai inchia de cátra Romaniaa cu differitele Poteri.

Prin susu-diss'a nota, S. Póta crede cá póte sè conteste Romaniloru dreptulu de a tratá directu cu poterile straine. Ministru M. S. Sultanulu face reserve formale contra ori-carui actu ce ar avé unu caracteru internationalu, emanandu de la Principate. si considera exercitiulu acestui dreptu ca o infractiune la conditiunile autonomiei a inse-si acestoru Principate.

Spre a poté contestá acestu dreptu, precum si exercitiulu seu, Escellenti'a sa, Rasid-Pasía, se baseza pre tratatulu din Paris, prin care Poterile, se dice in not'a sa, „au recunoscutu, cá tractatele internationalu, inchiaiate de Curtea suzerana, voru fi obligatorie si pentru Principate, unde elle voru primi o deplina essecutare.“

Regretu mai antáiu, cá Escellenti'a sa a datu art. 8. allu Conventiunii din Paris din 1858. unu intelléssu mai absolutu, de cátu acellu-a pre care i lu dá chiaru liter'a sa; cá-oi, acestu articolu in partea sa finala, pre care Escellenti'a sa a omislu de a o citá, dice categoricu, cá aceste tratate voru fi applicabile Principatoru *in totu ce nu vá attinge immunitatile loru.*

Este dara o mare departare intre liter'a acestui articolu si conclusiunea, la care Escellenti'a sa a voitu sè ajunga prin circular'a sa din 24 Septembrie.

Inse, afara de redactiunea acestui articolu, sunt alte multe fapte si acte, cari probeza essistenti'a si exercitiulu dreptului, pre care S. Porta voiesce a-lu contestá Romaniei.

Intr'adeveru, Conventiunea din 1858 ca si tratatulu din Paris de la 1856, n'au creatu immunitatile, sau, mai essactu vorbindu. drepturile suzerane alle Romaniei; ci au garantatu numai si au sanctionatu din nou aceste privilegii si immunitati, pre cari Principatele *le posedau,*

Si de unde deriva aceste drepturi, pre cari Principatele *le posedau* dejá in 1850 si 1858? Elle deriva din vechile capitulatiuni, din tractatele pre cari principii amboloru Principate le-au inchiaiatu, de la allu XIV-lea pana la allu XVI-lea seclu, cu Sultanii Bajazet I., Mahomet II, Selim I, si Soliman II.

Éta sorgintea adeverata si legitima a drepturiloru suzerane, a privilegiiloru si immunitatiloru Principatoru, pre cari Poterile celle mari au binevoitu a le garantá in 1856. Originea acestoru drepturi a fostu recunoscuta chiaru de cátra Poterile celle mari; cá-ci, in art. 2 allu Conventiunii din 1858, elle facu o nomenclatura speciala si o mentiune espressa a vechieloru capitulatiuni, cari constitue autonomi'a Romaniei si cari reguléza raporturile salle cu S. Porta.

Prin urmare, insu-si actulu pre care se sprigina guvernulu ottomanu, spre a ni contestá exercitiulu unui dreptu suzeranu, constata essistenti'a acestui dreptu; prin dispositiunile saile, ellu face inca a se vedé, cá drepturile, cari constitue autonomi'a romana, nu-si au originea intr'unu actu de generositate *gratiosa*, care le-arú poté face revocabile sau reductibile dupa vointia, ci deriva din tractate, cari contienu stipulatiuni sinagmatiche, de o potri va obligatorie pentru amendoue partile.

In virtutea acestoru vechi capitulatiuni, pre cari le-au confirmatu din nou actele internationalu din 1856 si 1858, Principatele Valachiei si Moldovei au plenitudinea totoruru drepturiloru suzerane, pre cari le possede unu Statu autonomu.

Negresítu, exercitiulu acestoru drepturi este limitatu prin raporturile ce totu aceste capitulatiuni au stabilitu cu S. Porta, si pre cari noi le mantinemu si le respectámu rigorosu. Dara suntemu in dreptu a acceptá ca si S. Porta, din parte-si, sè respecte tote drepturile, pre cari Romanii si le-au conservatu prin capitulatiunile loru si sè nu mai caute a paralísá sau a miciorá exercitiulu acestoru drepturi.

Ea ni contesta asta-di dreptulu de a inchia cu celle-alte Poteri tractate, sau ori-ce altu actu avendu unu caracteru internationalu, precum alta-data ca ni a contestatu essertiulu altoru drepturi suzerane.

Cu tote aceste, prin vechile nostre capitulatiuni, noi nu amu renunsiatu de locu la dreptulu de a tractá, precum la nici unu altu dreptu, care constitue suzeranitatea unui Statu. Possedemu, in principiu, tote aceste drepturi; si le-amu essercitatu, in faptu, in cursu de secle.

Intellégemu a le conservá intacte si pre viitoru.

Daca prin exercitiulu dreptului de a inchia tractate, amu fi distrussu sau amu fi modificatu raporturile ce vechile nostre capitulatiuni au creatu cu S. Porta, amu fi intelléssu atunci ca guvernulu ottomanu sè si faca reservele salle. Dara pre cátu timpu aceste raporturi au fostu totu-dé-un'a respectate de noi, la ce aru poté folosi aceste reserve si in ce exercitiulu dreptului de a tractá ar poté vótá vre unu interressu legitímu? Daca ambele Principate romane nu aru fi avutu dreptulu de a tractá capitulatiunile, ce elle au inchiaiatu cu sublim'a Porta in seclulu allu 14, 15 si 16 aru fi nulle, si conventiunea din 1858 nu ar fi mentionatu in art. seu 2 nisce acte fára nici o val. relogala.

Odata inse ce aceste acte pre cari se baseza chiaru garanti'a mariloru poteri sunt in vigore si valabili, si de ora-ce nici un'a din clausele loru nu contiene o renunciare espressa din partea Romaniloru la nici unu din drepturile loru suzerane, cum ar poté Se Porta sè sustiena, cá Romanii, cari au contractatu cu dens'a intr'unu modu valabilu de la secolulu XIV si pana la allu XVI, nu mai au asta-di dreptulu de a tractá si cu alte Poteri?

Practic'a, exercitiulu permanentu allu acestui dreptu, confirmu inse essistenti'a sa.

De la tratatulu din urma din 1529 pre care lu-au inchiaiatu Romanii cu Soliman II, ei au semnatu in dserite epoce si alte tractate si conventiuni cu mai multi suzerani ai Europei, cu acci-a ai Ungariei, ai Poloniei, ai Germaniei, ai Angliei, ai Rusiei etc. De prisosu a mentioná tote aceste vechi acte inter-

nationali, a caroru autenticitate istorica este recunoscuta si incontestabila.

Reportandu-ne numai la timpii din urma, si chiaru la timpulu presentu, constatámu, cá guvernulu romanu a potutu regulá, directu si in virtutea propriulu seu dreptu, o multímede interesse diverse, prin conventiuni de estradare, postale telegrafice, fluviale si altele, inchiaiate cu Poterile celle mari, cu Rusia, cu Austria, cu Germania.

Aceste conventiuni, aceste acte internationale essistu, sunt in vigore, si se essecuta cu o lealitate reciproca.

S'ar poté ore dice cá, de aci inainte, aceste acte aru fi nulle? S'au cá aceste mari Poteri s'au amagitu a tractá cu unu incapabilu?

Sublim'a Porta in sa-si a tractatu dejá, in doue ronduri cu Romaniaa, spre a regulá serviciulu loru telegraficu internationalu. Cea din urma conventiune telegrafica porta dat'a de 16 Iuniu 1862, si este subsemnata de impoternicitulu Principatoru romane, cá representandu unu Statu distinctu si autonomu.

Potea-se-va éra-si dice, cá Romanii au perdutu asta-di unu dreptu, pre care lu-au essercitatu valabilu in 1862?

Acum de currendu, in lun'a lui Iuliu 1871, Alteti'a Sa Marele Viziru avu vnu schimbu de note cu agentulu nostru din Constantiupole, spre a ajunge la o intiellegere in privinti'a estradarii reciproce a criminiloru; si acesta intiellegere nu potea sè se stabileasca, de cátu cu acell'a-si titlu si sub acell'a-si conditiuni, cum se stabilisse cu celle-alte Statuiri vecine cu Romaniaa. Daca acesta intiellegere nu s'a potutu face, daca conventiunea nu s'a potolu inchia, remane inse stabilitu prin acestu faptu cá, ori de cáte ori S. Porta a doritu sè reguleze ore-cari interesse cu Romaniaa, a trebuitu ca si ea sè trateze cu guvernulu acesteie tierre si sè-i céra consentiementulu — cum asta-di s'ar poté regulá intr'altfelu acell'a si interesse, fia cu S. Porta, fia cu alte Poteri?

Daca ar fi adeveratu, dupa cum affirma Escellenti'a sa, ministru S. Porte in not'a sa, cá Romanii n'au dreptulu de a inchia cu celle-alte poteri *nici unu actu cu caracteru internationalu*, tierri'a nostra s'ar afflá, prin acest'a chiaru, pusa cu o trépta mai josu de cátu Egiptulu, de cátu chiaru Tunisulu.

In adeveru, S. Porta nu contesta dreptulu de a tractá si de a inchia conventiuni Beilului din Tunis. — pre care lu-numesce cu tote acestea *gubernatorulu seu generalu* allu provinciei Tunisului, — de cátu numai in ceea ce privesce actele internationalu cari se raporta la *afacerile politice*. Unu fermanu de investitura de la 23 Octomre 1871 o díse anume.

Prin firmanulu datu de-una di vice-regelui Egiptului. M. S. Sultanulu recunnosce Kedivulu, intre alte drepturi suzerane, si pre acellu-a de a inchia cu Poterile straine ori-ce felu de tractate si acte internationalu. Singur'a limita, pre care i o impune la exercitiulu acestui dreptu este, ca vice-regele sè nu aduca nici o attingere tractatelor *politice* alle Sublimei Porti.

Si pre candu Sublim'a Porta recunnosce acestoru State musulmane — pre cari tractatele si publicisti sunt de accordu spre a le pune mai josu de cátu Romaniaa, in ceea ce privesce plenitudinea drepturiloru suzerane — li recunnosce espressu dreptulu de a tractá, ea contesta intr'unu modu absolutu, acell'a-si dreptu unui Statu crestinu, a caru-i-a suzeranitate essista si este garantata prin tractate solemne!

Si, acesta denegare formale a unui dreptu atátu de legitímu este adressata acellor'a-si Poteri, cari au garantatu essistenti'a si exercitiulu acestoru drepturi!

Dara drepturile, cari sunt basate pe tractate si a caroru essistentia este dovedita prin acte si fapte positive, nu potu dispáre intr'o simpla denegatiune.

Sublim'a Porta nu pote sè ni conteste, intr'unu modu legitímu, drepturile

ce constituie suveranitatea noastră și cari nu ni-au fost nici acordate, nici chiar stipulate, dară pre cari le posedem prin acest a clar, că națiunea n'a renunțat nici o dată la dinsele, și că le-a essercitat, în faptu, în cursu de secole.

Prin urmare, d-le Agentu, în faci'a denegatiunei formulate de Sublim'a Porta, prin circular'a sa din 24 Septembrie, cră de datori'a guvernului romanu de a face și din parte-i rezervele sale în contr'a ori carei violatiuni eventuale, de a afirmă essistentia drepturilor autonome alle Romaniei ce se încerca a i se contestă și de a declară în acell'a-si timpu, că, precum ea în trecut, tote interesele nostre internationale nu se potu regulă de cătu directu cu guvernulu romanu, fără ca prin essercitiulu acestui dreptu să se aduca cea mai mica infractiune raporturilor essistente, în virtutea tractatelor, între noi și Sublim'a Porta.

Rogandu-ve ca să aduceți la cunoscinti'a guvernului..... contienutulu acestei note, am onore în acell'a-si timpu de a ve assecurá, d-le Agentu, că guvernulu romanu va continuá a respectá și essecutá cu fidelitate tote conventiunile inchiaste cu guvernulu..... a carui-a înalta buna-vointia sperăm a o conservá aceea-si ca și în trecut.

Bine-voiti a primi, dle Agentu, assecurarea înaltei melle consideratiuni.

(Semnatu) B. Boerescu.

A. Proiectulu de lege

pentru regulara și nou'a impartire a municipielor cuprinde urmatoriile determinatiuni:

Capu I. Nrulu comitatelor, districtelor teritorialelor, etc. se reduce de la 81 la 51.

Capu II. Se desfiintedia 48 de municipie urbane autonome mai merunte, și se incorpora cu municipiele învecinate. Se enuncia că prefectii comitatelor potu fi totodata și prefecti urbani.

Capu III. Determinatiuni despre regulara marginilor între osebitele municipie, alle caror nr. este 60.

Capu IV. Dispusetiune despre administratiunea și socotelele averii comune a diferitelor municipie. Se statorosece principiulu, că deslegarea cestiunilor controverso are a se essecutá pre callea administrativa și numai în casu candu acest'a nu ar avé rezultatulu doritu să se decida iudicatori'a resp.

Capu V. Nou'a constituire a reprezentantiei comitatense și alegerea functionarilor (deregatorilor) în nouele comitate.

B. Proiectulu de lege despre fissarea nrului cercurilor și a sediamintelor offic. — Nrulu cercurilor de administr. se fissedia la 370. — Se enumera list'a sediamintelor offic. În fine legea prescrie, că pretorele trebuie să resieda în loculu deregatorii cercului.

C. Allu treile proiectu de lege determina: că dispusetiunile art. de lege XVIII. d'în 1871. — cari se referescu la administr. averii comunale și orfanale, — se ostindu și a supr'a cetatilor, constituite ca municipie autonome.

Proiectulu de lege despre regulara teritoriale și nou'a impartire a iurisdictionilor cuprinde 114. §§. în 5. capete, d'în cari cellu d'antăiu cuprinde dispusetiuni cu privire la incorporarea și transformarea terr. a mai multor municipie. — Fiindca Comunicatele anteriori alle diarielor, assemenate cu dispusetiunile legii presente nu fusese essacte, — pote din gresiell'a copiarei pote d'în caus'a unora modificatiuni, ce ministeriulu va fi facutu d'atunci în coce, — impartesim astă dată în estrassu acelle schimbări territ. cari ne interessedia mai de aproape.

Comit. Ugoc'a se desfiintedia și partea lui spre amedia-nopte se incorpora cu Maramuresiulu, era partea meridionala cu Sarmariulu. — Assemene districtulu Haiducilor se desfiintedia și se incorpora — a fara de Haidu-Soboslou, — cu comitatulu Sabolciu (siediam. offic. în Nyir-Egyháza). — Comitatele Crasn'a și Salnicu med. se intrunescu întru unu singuru municipiu sub numirea de comit. Crasn'a cu siediam. offic. în Zelau

— Partea despre appusu a comitatului Cionadu se incorpora cu comitatulu Ciongradu sub numirea de comit. Ciongradu-Cionadu, cu sied. în Seghedinu, — era partea de spre resaritu a Cionadului se incorpora cu comitatulu Aradului. — District. de Kikinda-Mare cu partea de spre resaritu a Torontalului constituiescu unu singuru municipiu sub numirea de Comit. Torontalu, cu siediam în Kikinda-Mare, — era partea meridionala d'în Torontalu se constituie sub numirea de comitatu Horomu, cu siediam. în Beschereculu-Mare. — D'în Comit. Temisiului cu una parte d'în comit. Carasiului se constituie unu nou comitatu sub numirea de comitatu Keve (Cuvinu), cu siediam. offic. în Versietiu, era d'în partea appusana a Carasiului și d'în noulu comit. allu Severinului se constituie comitatulu Carasiului cu siediam. offic. în Logosiu. — Comitatele Hunedor'a și Zarandulu constituiescu comitatulu Hunedorei, cu siediam. offic. în Deva. — Comitatele Salnicu int. și Doboc'a d'impreuna cu districtulu Cetatea-de-pietra, constituiescu comitatulu Salnicu-Doboc'a, cu siediam. offic. în Desiu. Scaunulu Bistritiei cu districtulu Nasaudului și una parte d'în comit. Turdei, constituiescu comit. Turdei, cu siediam. offic. în Reginu, — era comit. Clusului cu restulu d'în comit. Turdei d'impreuna cu scaunulu Ariasiului constituiescu comit. Clusului cu sied. of. în Clusiu. — Partea mai mare a comitatului Cetatea-de-balta, cu comit. Albei infer. constituiescu comit. Cetatea-de-balta, cu sied. of. în Aiudu, era restulu d'în Cetatea-de-balta, cu scaunele Muresiului, a Cicului și a Pretoriului (Udvarhely) intrunite constituiescu comitatulu Muresiului, cu siediam. în Pretori'a. Comit. Albei super. se desfiintedia și una parte parte a lui, cu una parte d'în districtulu Fagarsiului, d'impreuna cu scaunele: Orestia, Mercuria, Sabisiulu Sabiulu Cincumare, Mediasiu, Sighisor'a și Nocricul intrunite, constituiescu comitatulu Sabiulu cu siediam. în Sabiu; — era coalalta parte d'în comit. Albei-super. și d'în district. Fagarsiului, cu scaunele: Rupea district. Brasieu și Trei-Scaune, constituiescu comitatulu Brassicului cu siediam. în Brassieu.

Cetățile cari înceta d'a mai figurá ca municipie autonome, ci ca cetăți de „a dou'a c'assa“ se incorpora cu comitatele, sunt urm.

Strigoniu (Granu) Comaromiu, Güns (Keszthely) Cetatea-de-ferru (Eisenstadt, Vasvár) Rustu, Bösing (Bazinu) Modoru, Tirnavina (N.-Szombat) St. Giorgiu, Scalitiu (Sacolti'a) Trencinu, Siennitiu, Neusolu (Bistritia) Bries (Bresznóhány) Libetu, Dille (Bélabánya) Cremenitiu, Solu-vechiu, Pucaneti (Bakabánya) Regiomontu (Königsberg, Ujbánya) Corpona (Karpfen) Leuciovia (Lőcse, Lentschau) Késmárk, Göllnitz (G.-Bánya) Eperjes, Bárifeld (Bártfa) Zeben (Kis-Szoben) Baia-Mare, Bai'aoSprie (Felső-Bánya) Zelau (Zilah, Zillenmarkt) Panciov'a; Beseic'a-alba, Caransabisiu, Ghierl'a, Reginu, Secu, Cosioc'n'a (Kolos) Alba-Jul'ia, Elisabetopole (Ibafalau) Abrudu (Aurari'a-Mare), Hunedor'a (oppidu) Hatiegu (opp.) Ocn'a-Sabiului (Vizakna) Kézdí-Vásárhely, Seps-St.-Giorgiu, Illyefalva (Iliosci), Fagarsiu (opp.) Berescu, Oláhfalu (Romanesci) și Székely-Udvarhely (Pretoriu.)

Camer'a reprezentantiloru Ungariei.

Siedinti'a de la 15 Decembre a. c. — Dupa deschiderea sied. presiedintele annuncia între altele, că deput. Vincen. Babosiu, alessu la Baseric'a-Alba, este verificatu definitivu, de-ora-ce terminulu de 30 dille a espiratu, fără să se incurstu vre unu protestu contr'a alegerii D-salle.

Ministrulu de justitia Pauler cumunica camerei, în numele ministeriului-presiedinte, — care se dice a fi morbosu, — că cei doi ministri, Kerkapoly și L. Tisza, de si au dimissionatu și demissiona s'a primitu, totu-si, rogati fiindu de M. Sa, conducu inca affacerile ministerieloru respective pana atunci, candu se voru poté denumi altii în loculu lor.

Col. Tisza, care pre siedinti'a de astadi acceptá unu respunsu mai precisu la interpellatiunea sa facuta în acesta cauza, dechiara că nu se multimesce cu celle commu-

nicate de ministri: Pauler, și pentru aceea roga camera ca să se decida, dacă se pote incepe desbaterea bugetului, seau ba, mai înainte d'a se sci, care va să se fia sortea portfoliului ministeriului de finacie.

Acesta propunere dá ansa la una discussiune inversiunata și la una confusiune babilonica, carea numai dupa a dou'a votare se finesce asié, că 161 contr'a 125 voturi iau actu despre celle comunicate de ministri. Pauler, și prin acest'a respingupropunerea lui Tisza.

La propunerea lui Eduardu Zsedényi camera accepta, ca de la sied. proxima incependu pana la definitiv'a deliberare a bugetului, siedintiele să duredie de la 10 ore a. m. pana la 3 ore d. m.

Camer'a trece apoi la ordenea dillei și dupa ce accepta și în a trei-a cetire proiectele de legi relative la sporirea batallionelor de honvedi, la contingentulu de recruti pre an. 1874, etc. incepe pertractarea bugetului pre annulu ce ni stă înainte. În sied. de asta-di vorbescu la acestu obiectu numai rep. Col. Széll ministr. Szende, Moricz și Helfy. (P. ntru ca onor. cetitori să se scia orientá în privinti'a desloru pertractari de bugete, ce se ivescu în camer'a unguresca, tificamu aci de nou, că bugetulu din cestiune s'a fostu votatu inca în sesiunea trecuta, inse calamitata financiaria ce a intrevenitu ceru, ca acestu bugetu să se reveda, reduca, și votodie de nou. Numai în annulu acestu-a appucassera și bistii unguri a votá bugetulu la tempu, dar nici acum n'avura norocu, că ei Ddieulu poporeloru, care este dreptu, are grige și de cei ce se preamarescu. Red.)

Siedinti'a de la 16. Decembre a. c. — Înainte de ordenea dillei nu s'a ivitu nimien mai momentosu, era la ordenea dillei este. precum se scie, desbaterea bugetului pre annulu 1874.

L. Simonyi dechiara, că accepta reportulu commissiunii financiare de basa a desbaterii speciale, inse cere si sollicita schimbare sistemului, pentru că pre langa sustinerea sistemului și a directiunii de pana acum, terra merge spre ruina, se prevalesce cu mare repediune spre abiru. Provoca apoi maiortatea, ca să forme die unu guvernutare, care să se fia în stare a incepe și essecutá reorganizatiunea pre ori-ce terranu.

Ministrulu Pauler reflectedia, este usioru a caru „schimbarea sistemului“, fără a sci că ce se intiellege sub acesta schimbare D-sa inca voiesce reforme și schimbare de sistemu, inse ceea ce s'a creatu și desvoltatu în cursu de mai multi anni nu se pote striformá într'unu momentu. Schimbarea inca trebuie să se faca cu incetulu și cu grige, ca masin'a administratiunii să nu suffere nice cea mai mica alterare în constructiunea sa.

Ernestu Simonyi condamna guvernulu și tota procederea lui de pana acum dechiara că nu pote avé incredere în unu assemene guvern, și pentru aceea nico nu-i votedia bugetulu. — Col. Tisza reflectedia lui E. Simonyi și dechiara din contra, că accepta reportulu commiss. fin. pentru că dupa parerea sa, bugetulu se votedia tierrei și nu guvernului și astfelu votarea seau nevotarea lui nu involve cestiune de incredere. Reductiunile neinsemnate ce s'au facutu în bugetu, nu sunt de ajunsu pentru ajungerea unui scopu salutaru; acestu-a se pote ajungenumal prin schimbarea sistemului, și dacă sistemulu nu se va schimbá, va fi mai bine să se dăca inca de asta-di, că Ungari'a nu mai essiste. D-sa e de parere, că dacă maiortatea nu e în stare să forme die unu guvernutare, să se reforme die dar acellu guvernutare prin coalitiune, pre langa respectarea reciproca a principiilor.

Dupa una lunga și pitigatoria disputa carea cade cu totulu afara de sfer'a obiectului din discussiune, și la carea participau unii ministri și mai multi deputati din diferitele partide, desbaterea generale a supra bugetului se inchiasta, și ince pendu-se cea speciale, bugetulu se delibera în fug'a mare pana la titulu III. allu capitlului XIV.

Siedinti'a de la 17. Decembre a. c. — Dupa dechiderea sied. Carolu Bobory in-

terpelledia întregu ministeriulu, că are de cugetu a mediuloci, ca încassarea dèiloru prin essecutiune să nu aduca prporulu agromonu la sapa de lemnu? Interpellatiunea se presenta ministeriului-presiedinte. — Gabr. Ugron presenta unu proiectu de lege despre desfiintierea institutiunii de comiti supremi ai orasielor și despre comiti supremi comitatensi. Se va tipari și distribui.

Camer'a trece apoi la ordenea dillei și continua desbaterea speciale a bugetului. În tre alte reductiuni commiss. financ. atrage attentiunea camerei și a supr'a impregiurării, că prin stergerea institutiunii prefectiloru urbani s'ar poté face mari economie. Cu privire la acesta cestiune deput. Tamasiu Pechy face urmatori'a propunere: „Camer'a insarcinedia pre ministrulu affaceriloru interne, ca inca în decursulu acestei sesiunii să presente unu proiectu de lege despre desfiintierea institutiunii de prefecti urbani.“ — Al. Kőrmendy face emendamentulu, ca întreg'a institutiune de prefecti să se sterga, adeca și a prefectiloru comitatensi și districtuali. Minist. Szapáry dechiara, că cu privire la desfiintierea institutiunii prefectiloru urbani va presentá cătu mai currendu unu proiectulu de lege, inse emendamentulu lui Kőrmendy, dupa care ar avé să delature și pre prefectii comitatensi, nu-lu pote nice-dec'atu acceptá. — În urm'a acestei declaratiuni a ministrului, Pechy și-retrage propunerea, era emendamentulu lui Kőrmendy se respinge.

Se continua apoi desbaterea în fug'a mare, asié încatu în sied. de asta-di se delibera definitivu conformu propuneriloru commissiunii, bugetele ministriloru de interne, comunicatiune, de agricultura, industria și commerciu, de coce și instructiune publica. Sied. se radica la 3 ore d. m.

Siedinti'a de la 18. Decembre a. c. — Sied. se deschide ca de regula la 10 ore din di. — Deput. nat. Parteniu Cosma, dupa una motivare detaiata și ponderosa, pre carea vomu publicá-o întreaga în nr. prossimu, adressedu ministrulu de justitia urmatori'a interpellatiune: Avendu în vedere că insa-si legea dispune, ca legile create de acesta camera să se traducá și edes în limb'a fia-carei nationalitati din Ungari'a și apoi să se tramitta iurisdictioniloru; considerandu, că legea impune ministeriulu de torinti'a, ca să se ingrisesca de traductiunea acestor legi; vedindu apoi, că cu tote aceste pana acum numai una parte a legiloru create de camer'a unguresca s'a tradussu și edatu și în limbele nationalitatiloru singuratico, — întrebu pre d. ministru, și că are guvernulu de cugetu a implini prescriptele legii în acesta privintia? Dacă da apoi prin ce si-justifica negliginti'a de pana acum?

Al. Kőrmendy inca interpelledia pre ministrulu instructiunii publice, că este appecatu a suspinde din posturi pre acei inspectori scolari, cari, fiindu totodata și deputati, nu sunt în stare a correspunde officului, cu care sunt insarcinati? — Interpellatiunile se presenta ministriloru concerninti.

Camer'a trece apoi la ordenea dillei și dupa pucina desbatere delibera și bugetele ministriloru de justitia și pentru aperarea tierrei, și cu acest'a desbaterea a supr'a bugetului este inchiasta.

Siedinti'a de la 19. Decembre. Din acesta sied. carea n'a duratu de cătu 1½ ora, n'a vomu alta-ce de reportatu, de cătu că, dupa una scurta desbatere la carea au participatu Molnár, ministrulu Pauler și Al. Csiky, camer'a a acceptatu în generalu și specialu proiectulu de lege despre lassarea în vigore a normativelor de dreptu relative la affacerile financiare, adeca la încassarea dèrilor.

Reportulu despre siedintiele urmatorie va urmă în nr. prossimu; deocamdata insemnămu aci numai atât'a, că celle din urma doue sied. au fostu tare sgomotoso mai vertosu din motivulu, că oppositiunea voia cu totu pretiulu să deé votu de blamu guvernului. În sied. de Luni, 22 Dec., camer'a s'a prorogatu pana dupa serbato

Fagarasiu, 12 Dec. 1873.

In distr. Fagarasiului, de vr'o câti-va ani in coce, a inceputu a domni o Clica compusa d'in vr'o câti-va romani si magiari din Fagarasiu, care persecuta fara indurare pre toti omenii de bine si onesti, dupa cum s'a vediutu din osebitele correspo-dintie, aparute in diaristic'a romana.

Astfelu, dupa-ce succese acestei Clice a inlaturá pre vr'o câti-va functionari, de cari avea respectu se intorse in tempulu mai recente cu tote conjecturele salle de intrica si asupr'a mea. Pentru cá sciutu este, cá in distr. Fagarasiului processese fostiloru domni terrestri contra' comunitatiloru pentru segregarea pasciuniloru si a paduriloru curgu cu tota inversiunarea, si elaborete de segregare se effectueseu mai multu prin omeni straini. Astfelu d'in partea mai multor comunitati subscrissulu fiindu alesu ca esperu la compunerea sau autenticarea acestor elaborete, adese prin lucrarea con-sciointiosa ce facui pre bas'a legei in proces-se de segregare, am atrassu si eu ur'a si disgrati'a magiariloru si a magiaroniloru, cari compunu mumita Clica si asiá ince-pura in uneltirile loru, a miscá frundia si erba pentru delaturarea mea de la officiu de inspectore silvanele ce mi-se concediú din partea consiliului municipale la 29 Dec. 1871, pre durat'a de 6 anni, dupa cum probedia allaturatulu decretu sub *) in copia.

Conformu acestui decretu eu numai puru d'in indemnulu de a poté si eu lucrá dupa cátu me érta poterile in interessulu proporalu romanu am ocupatu acestu po-stu chiaru spre daun'a mea de-ora-ce eu in-ainte de acee ca professore de chemia, isto-ri'a naturale si architectura la scolele reale si commerciale d'in Brasiovu, eram in tote privintile mai bine remuneratu.

Cumca assertiunea mea despre essi-stenti'a clicei, este justa si intemeiata dove-descu cu decretulu allaturatu sub **) ema-natu de la officiu vice-capitanale in 8 Dec. 1873, prin care mi-se dá demissiunea in capu de erua d'in officiu meu fara de neci unu motivu si se publica concursu in „Magyar Polgár“ foia eminente inamica a totu ce e romanescu.

Acum intrebu pre vicecapitanu Codru, cum se unesce acestu decretu, care las' cá-i stilisatu tataresce, — cu decretulu ce am primitu la 29 Dec. in 1871/2.

Cum se unesce mai departe chiaru si cu staruinti'a sa ca eu se parasescu postulu, ce aveam ca professoru si se me applicu in districtulu Fagarasiului? Ore este com-petinte d. Capitanu supr. a me demissioná si a publicá concursu fara scirea si consen-sulu Consiliului municipale? Crediendu-me in dreptu a cere desluoie in privinti'a ace-stei procedue in interessulu dreptatii re-clamu totodata la consiliulu municipale spe-randu cá va privi caus'a mea de a sa si nu va suferi, ca clic'a capitanului supr. se-si essecute planurile de persecutiune tiessute in contr'a mea si a altoru-a fara ca se strige unu puternicu „Veto!“

Vintila.

*) Nr. 570. Pres. Consil. municip. distr. in sied. sa restaurationala tienuta in 28. Dec. 1. c. cu acclamatiane a alesu pre Dta de inspectoru silv. provisoriu, cu salariu an. de 600 fl. pre timpu de 6 anni de dille incependu cu 1. Ianuaru, 1872, etc. Fagar. 29. Dec. 1871. — Tamasiu, m. pr. Cap. supr.

**) Nr. 4040. V. cap. — D. Capit. supr. cu ordinulu seu de datu 29. Nov. a. c. Nr. 126. Pres. mi-a comissu a publicá concursu pentru postulu de forestariu in district. Fagar. in teno-ea decisiunii consi-liului municip. luata in 28. Dec. 1871. sub punctu 4 allu protocollulu (probabilmente calitatea de „provisoriu.“ Red.) Ultimulu terminu allu concursulu resp. ce va aparé in „Magy. Polg.“ si in „Hermanst. Zei-tung.“ etc. s'a fissatu pro 25. Ianuaru 1874. Deci. dupa ce Dta occupi de presentu in calitate de inspectoru silv. postulu de fore-stariu memoratu mai susu, si dupa ce ace-stu-a se va implé de nou, in urm'a con-cursulu, prin alegere; asiá veniu de tem-puriu a Te incunoscintia despre acest'a pentru ca se Te poti orientá in tota pri-privinti'a. — Fagar. 8. Dec. 1873. — Dragu-sianulu, m. p. v. cap.

Tergu-Muresiului, 6. December 1873.

Dle Red. In ratiociniulu comitetului Tofaleanu, care vi s'au tramissu cu roga-rea cá se bine-voiti a-lu publicá, au in-tratu o gressiela, unde se combina interu-suriulu incursu pana la finea annulu trecut cu acellu-a care se publica in annulu cur-rinte.

Interusurielu facu pana asta-di, si adeca d'in annulu trecut . . . 1631 fl 93 cr
din annulu cur. (247+370
fl. 12 cr.) 617 fl 12 c

la-olalta 2249 fl 05 cr
si nu 1995 fl 19 cr. cum appare in ratio-ciniu.

Sunteti rogati a indreptá in acestu modu, adeca: in loculu cifrei 1995 fl 19 cr se se puna 2249 fl 5 cr. v. a.

Pentru comitetulu Tofaleanu

Fogarasi.

Insciintiare.

Cu cuvenita onore viuu a incunoscintia pre Ven. Cleru rom. cá, dupace la tom. II. allu cuventariloru bes., ce mi-am propusu a le edá in tempulu cellu mai de ap-prope, numerulu prenumerantiloru pana asta-di insinuati, s'a urcatu la 400, in cátu pos-sibilitatea edarei neci d'in asta parte nu e mai multu conditionata, tiparirea se va ince-pe nesmintitu cu 1. Ianuaru 1874. si speru cá in cellu mai scurtu tempu possibile fia-care on. prenumerante va avé esemplariulu prenumeratu. Cu ocasiunea acest'a nu intre-lassu a adauge, cá de si in invitarea de prenumeratiune desipsesem numerulu pre-diceloru din tom. II. numai la 32. — totu-si tomulu acestu-a va cuprinde in sene mai multe predice si anume 38, — cu 6 mai multe de cátu cum annunciassem, — dereptu-ce, — fiindu cá tiparirea unui tomu atátu de volu-minosu vine impreunata cu spese mari, pen-tru de á crutiá aceste dupa potentia, nu-merulu esemplariloru tiparinde se va accomodá dupa numerulu prenumerantiloru insinuati pa-na in diu'a, candu se va incepe tiparirea; acestu terminu ultimulu e cellu multu 1. Jan-nuaru 1874. st. v. prin urmare numai acei-a se voru considerá de prenumerati, cari se voru fi insinuatu pana la terminulu indigitatu, era prenumerati mai tardiu pretiulu unui esemplariu nu va fi 1 fl. 50 cr. ci 2 fl. — remanendu pre langa cei de antái favorulu, cá, ajungundu numerulu prenumerantiloru la 600, va scadé si din pretiulu prefiptu cu ocasiunea annunciarii.

Rogu cu tota reverenti'a si pre celle-lalte stim. Redactiuni alle diurnaleloru rom. se aiba bunetatea a reproduce acesta in-sciintiare in pretiutele loru columne.

Gheri'a, in 17/5 Decembre 1873.

Joanne P. Papiu,
preutu la inst. correct. reg.
transilvanu.

VARIETATI.

(† Necrologu.) Simeone Tamasiu cooperatore gr. cat. in Aghiresiu in numele seu a socriloru sei Basiliu Bochisiu si Ana-stasi'a, a parentiloru sei Gabriele Tamasiu si Ann'a si a totororu consangeniloru anun-cia cu anim'a franta de dorere pierderea prea scumpi salle socie, Veronic'a Tamasiu nasc. Bochisiu in etate abia de 20 de anni in primulu annu allu prea feriestei salle ca-setorie, sambeta in 8. Novembre si-dede blandulu sufletu in manile Creatorului, dupa suferintia indelungata, si dupa nascerea fi-cei salle Amalia carea cu 2. septamane inante trecu la atotu potentele ce se prega-tesca calcea, blandoi salle mame, la celle eterne.

Anim'a ni se frange candu vedemu apu-nerea unci vetie, cu cátu inse ni este do-rerea mai insuportabile, candu ne lassa ace-i-a cari-su speranti'a venitoriului, cari de-buiá se vioze multu pentru multi.— O'lar' nu se pote imaginá la ce dorere e espusu unu june preotu, care dupa fericire scurta abia de unu annu, prin unu ultimulu surrisu plinu de dorere si-vede tesaurulu cellu mai

scumpu stingandu-i-se in bracie, si-vede pierderea acellei fintie, care tote grigile, necasurile si dorerile i-le faceá mai supor-tabile.

In acesta juna femeia inse nu a pier-dutu numai junele preotu una socia, ce se poteá cu totu dreptulu numi „modelulu blandetieloru“ ci a pierdutu natiunea una mama de familia cu sentimente candide romane, parentii si socrii una fia obedienta éra comun'a una adeverata patrona. E mare pierderea inse nu mai pucina trebue se fia si resignatiunea in provedinea divina carea sengura binecuventa, santiesce. imbuc-ura si alina suspinele si lacrimile. Fia-i tierrin'a usiora si momori'a eterna! Era pre tenerulu preotu remasu veduvu Domne-dieu se-lu consoleze.

(„Cununa d'in florile poesiei pop. rom.“) este titulu cartii, ce D. Grigoriu Moldovanu (cunoscutulu colaboratoru la diariulu „Magy. Polgár“ d'in Clusiu) annuncia publicului ung. obser-vandu, cá partea I. a traductiuniloru salle au fostu bine-primita d'in partea publicului. — Partea II. 16. cole, in f. 8. pre harthia fina va aparé pana la 15. fauru 1874. pre-tiulu 1 fl. 50 cr. — Salátamu pre D. Gr. Moldovanu pre acestu terrenu de activitate prin care mai bune scrirtie face natiunii ro-mane, decátu dascalindu diarielu romane, in locu de a dascalu egoismulu cellu grossu allu stapaniloru dilloi,

(Alegeri de notari.) De sub Glimeie ni se comunica, cá in 2 Dec. a avutu locu alegerea de notariu in cerculu de Tarcai'a, in Bihari'a. Fiindu Tarcai'a Mecca magi-arismului din partile Beiusiului, éra celle-lalte trei comunitati appartienstorie de acestu cercu notarialu fiindu curatu roma-nesci, se pote usioru intimpui, cátu de in-versiunata a fostu lupt'a intre partite, adeca intre Romani si Unguri. Romanii inse, cunoscundu-si interessele, pusera cu totii umeru la umeru si asié, passindu la urna in cea mai esemplara solidaritate, invinsera cu candidatul loru romanu. Nicolau Popu, fostu cancelistu la judecatori'a cercuala din Beiusiu, intrunú 43 de voturi, éra Eder János 34. — Totu in aceea di s'a tienutu alegerea de notariu in Borsi'a (oppidu ro-manu in Marmatia, care numera 7000 suf-flete.) Inse pre cátu de imbucuratoriulu e rezultatulu alegerii din Tarcai'a, pre atátu de trista e alegerea din acestu oppidu, cá-ce aici s'a alessu unu neamtii sau judanu magiarisatu, care mai inainte renunciase de buna voia la acestu officiu, de-ora-ce fiindu si maiestru postalulu si comptabilu, nu po-tea crrespunde dotorintieloru salle de nota-riu. Inse cu tote aceste la alegere, de si au fostu candidati numai doi competentu ro-mani, ambii bine calificati si in tota pri-privinti'a apti pentru acestu postu, totu-si a reesitu alessu judanulu magiarisatu, care nice n'a fostu candidat. Si acesta alegere s'a efectuitu intr'unu opidu romanu, unde sunt doi preuti romani, unde primariulu oppidanu si chiaru pretorele sunt romani. Rusine!

(Distinctiuni) Diariulu off. au pub-licatu numele celoru ce cu ocasiunea col-erei prin ostenele puse au castigatu merite la reconoscintia si distinctiune d'in par-tea Domnitoriulu. In acoa lista afflamu si trei romani, anume d. dr. Lazaru Petcu adv. si fostu presied. commiss. de Colera in Dev'a carui-a i s'au descoperitu proainnalt'a multumire a Domnitoriului. — Dlui dr. Ionu Culceriu, protomedicu districtulu Ce-tatea-de-petra, i se conferi crucea cu co-rona de auru pentru merite; éra judelui d'in Arcosiu (com. Aradu) Dumitru Cro-st'a, crucea de argintu pentru merite.

(Inbitori de lumina) D. Stefanu Barabasiu, ungru de confess. elvet. — proprietariu in Panetu, vediendu lips'a si neajunesele locuitoriloru romani d'in acesta comunitate, au offeritu una casa a sa de sub Nr. 203 ca se servesca de scoola pre cursulu anului acestui-a, totodata au daruitu si unu carru de lemne scolei; — asemene D. Petru Covaciu, ung. de confess. elvet. — Subnotariu comunale, au daruitu unu carru de lemne pre sam'a scolei. Pentru acesta fapta umanitaria li-se adduce mul-

tiamita publica in numele comunitatii. M. Panitu, 27 Dec. 1873. Ioanne Teslauanu, parochu rom. loc.

(Representatiune teatrala in Beiusiu) Membrii societatii de loct. a tener. rom. dorindu a se cultivá si pre ter-renulu sociale; s'a constituitu intr'o socie-tate de diletanti care la 3. Ianuaru, st. n. va representá pre scena „Lipitorile Sa-teleru“ comedia in 5. acte de Vas. Ales-sandri. Se spera cá intelligenti'a rom. d'in locu si d'in giuru va concurge pentru a incoragiá laudabil'a intreprindere a teneri-mei studioso.

(Diu'a de 2 Decembre a. c.) in care s'a serbatu jubileulu de 25 de anni de la suirea pre tronu a M. Salle Domnitoriulu Franciscu Iosifu I, a fostu di de serbatoria si pentru locuitorii oppidulu romanescu Hatiegu. In ajunulu acestei dille — asié ni se scrie — in mediuloculu illuminatiunii impo-sante futurá pre frontispiciulu de la sala magistratulu unu transparentu cu inscripti-unea in tricoloru romanu: „In onorea M. Salle imperatulu la serbarea jubileulu de unu patriaru de seclu;“ éra music'a percur-gundu stradele, cantá Imnulu poporalu. In diu'a jubilaru demaneti'a s'a tienutu missa sollenna in tote basericele, éra la amediai di comunitatea a datu unu banchetu, la care au participatu vre-o 60 persone. Ser'a s'a arrangiatu unu balu in favorea prunciloru orfani. — D. coresp. ni mai comunica apoi ca unu ce batatoriu la ochi si in im-progiurárele de facia, neexplicabilu, cá com-patriotii de altu neamu s'au tienutu in mare reserva in totu decursulu festivitatii; ceea ce inse nu causedia nimenui dorere de capu; parulu cellu d'antái in oppidulu Hatiegu s'a implantatu fara concursulu loru, nice una dauna nu se simte prin perdere loru.

(Dovada cá „Telegrafulu — Rom.“ e cu politica nalta) In 15 Dec. a. c. cu ocasiunea prenumerarei diareloru pre ann. 1874, s'au petrecutu, in casin'a din Fagarasiu-una scena rara in felulu seu. „maghiarii“ sustineau cu ori ce pretiu prenumerarea „Telegrafulu“ si cas-sarea altui diariu nationalu romanu, — éra unii romani, se intielege, au fostu contra acestei prenumeratiuni. — Astufelu filii lui Tuhutum si Huba intru inversiunarea loru asiatica incepura a sbierá: „Telegra-fulu Rumun este a nostru Ujság, pentru cá este Activistu si noi inca suntemu Activisti (ba inca preactivisti in contra Romaniloru. Red.) si asiá numai „Ellu“ d'intre toti foii rumunesci appera pe interessele nostri.“ Ecce dara cá „Telegrafulu R.“ porta politica nalta, si in casulu de facia se pote aplicá proverbulu popularulu „Timpulu vinde lemnele si nevoi'a le cumpera.“ — Unu membru alu casinei.

CONCURSU.

Pentru ocuparea postulu de invetiatoriu in a II. clasa la scol'a confessionalu gr. cath. din comun'a oppidana Rodn'a-vechia in vicariatulu Rodnei, Districtulu Nasaudulu, se publica concursu pana in 13 Ianuaru 1874.

Cu acestu postu sunt impreunate urma toriele emoluminte:

a) Unu salariu annuale de 200 fl. v. a. care se capeta din fondulu scolaru allu com-munei oppidane Rodn'a in rate lunarie de-cursive.

b) 40 fl. v. a. relutu pentru cuartiru si lemne.

Doritorii de a ocupá acestu postu de invetiatoriu voru avé a documentá: cumca au absolvitu cursulu preparandiale cu suc-cessu bunu, cá au mai servitu ca invetiatori si in fine, cá au portare morala buna si ne-petata, si supplicele astfelu instruite sunt a-se subserne la subscrissulu senatu sco-lastecu pana la terminulu susu indicatu.

De la Senatulu scolastecu confes. gr. c. Rodn'a-vechia, in 5. Decembre 1873.

Clem Lupsai, Silvestru Muresianu
presied. notariu.

ALESSANDRU ROMANU

Propriet., edit. si red. respundiet.